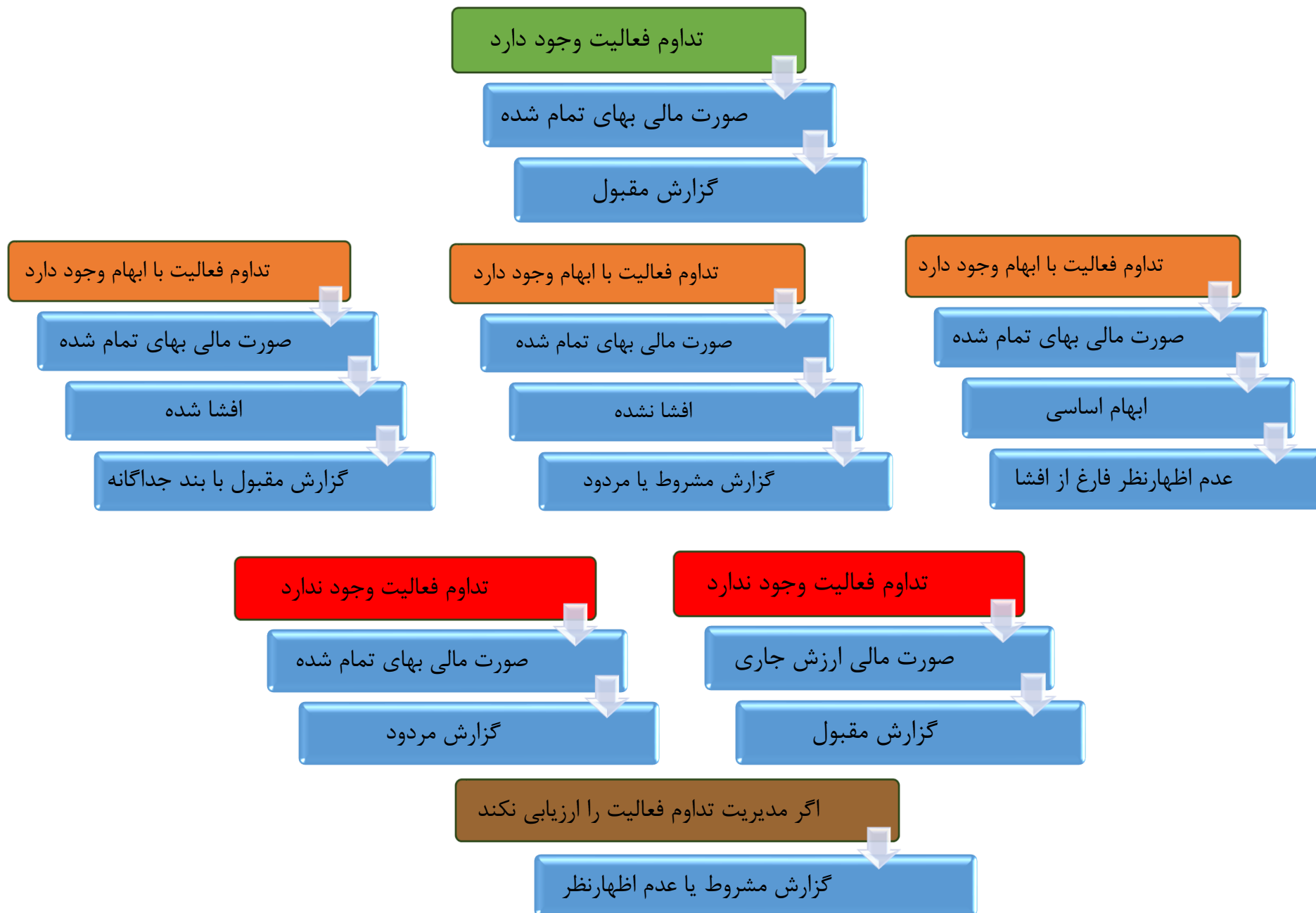

انواع گزارش حسابرسی برای حالت تداوم فعالیت

چرا مدیران اجرایی ملزم به بررسی و ارزیابی تداوم فعالیت هستند؟

از آنجا که مبنای حسابداری تداوم فعالیت، یک اصل بنیادی در تهیه صورت‌های مالی است، مدیران اجرایی برای تهیه صورت‌های مالی ملزم به ارزیابی توانایی واحد تجاری به ادامه فعالیت می باشند.

مدیران اجرایی چگونه باید تداوم فعالیت رو ارزیابی کنند؟

ارزیابی مدیران اجرایی از توانایی واحد تجاری به ادامه فعالیت، مستلزم اعمال قضاوت در یک مقطع زمانی خاص، در مورد پیامدهای آتی رویدادها و شرایطی است که ذاتا غیرقطعی (مبهم) می باشند. به شرح موارد ذیل:

(۱) بررسی وضعیت مالی شرکت

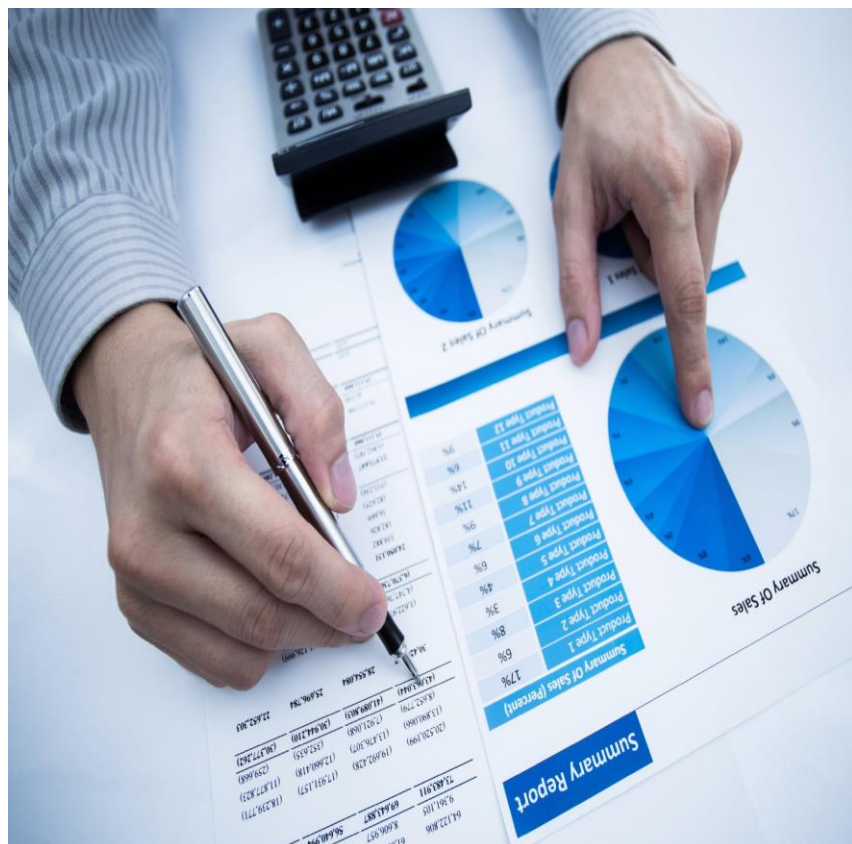
(۲) ارزیابی عوامل عملیاتی

(۳) تحلیل عوامل اقتصادی و محیطی

(۴) شناسایی نشانه‌های هشداردهنده

(۵) اجرای اقدامات اصلاحی در صورت نیاز

(۶) مستندسازی و افشا (گزارش به ذینفعان)

حسابرس برای اطمینان از انجام ارزیابی تداوم فعالیت توسط مدیران اجرایی باید این ۴ اقدام رو انجام بده:

(۱) بررسی فرآیند طی شده توسط مدیران اجرایی برای ارزیابی

(۲) بررسی مفروضات مبنای ارزیابی

(۳) بررسی برنامه‌های مدیران اجرایی برای اقدامات آتی

(۴) بررسی عملی بودن برنامه‌ها در شرایط موجود

فهرست ذیل، جامعیت ندارد و وجود یک یا چند مورد آن لزوماً به معنای وجود ابهامی با اهمیت نیست.

چک لیست ارزیابی تداوم فعالیت شرکت (مطابق با الزامات استانداردهای ۱ حسابداری و ۵۷۰ حسابرسی ایران)

بخش ۱: ارزیابی وضعیت مالی

وضعیت مالی یک شرکت از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر تداوم فعالیت آن است. چنانچه یک شرکت با مشکلات مالی جدی مانند بدهی‌های بالا، زیان‌های عملیاتی مستمر، یا عدم توانایی در تأمین نقدینگی مواجه باشد، ریسک ادامه فعالیت آن افزایش می‌یابد. این بخش به شناسایی مشکلات مالی و تحلیل توانایی شرکت در مدیریت بحران‌های مالی می‌پردازد.

ردیف	نشانه های وضعیت شرکت	سوالات ارزیابی	عطف	جوابیه شرکت
۱	نامطلوب بودن نسبت‌های مالی مهم	آیا نسبت‌های مالی مهم (مثل نسبت جاری، نسبت بدهی به سرمایه، نسبت سودآوری) از نظر مالی ناامیدکننده است؟		
۲	نزدیک شدن به سررسید تسهیلات مالی با شرایط غیرقابل تغییر که دورنمای واقع بینانه‌ای برای پرداخت یا تمدید آن‌ها وجود ندارد	آیا این موضوع برای شرکت مطرح است؟		
۳	انکای بیش از حد بر تسهیلات مالی کوتاه‌مدت برای تأمین مالی دارایی‌های غیرجاری (بیش از ۵۰٪ تأمین مالی دارایی‌های غیرجاری از تسهیلات کوتاه‌مدت)	آیا شرکت چنین وضعیتی دارد که تهدیدی برای تداوم فعالیت ایجاد کند؟		
۴	نشانه های قطع حمایت مالی از اعتباردهندگان	آیا نشانه‌هایی از عدم حمایت مالی یا محدودیت در تأمین منابع مالی از طرف اعتباردهندگان و یا رد درخواست تمدید تسهیلات مشاهده می‌شود؟		
۵	منفی شدن جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی برای سه سال متوالی، طبق صورت‌های مالی تاریخی یا پیش‌بینی‌شده	آیا جریان‌های نقدی عملیاتی منفی بوده یا پیش‌بینی می‌شود منفی شود؟		
۶	زیان‌های مداوم عملیاتی یا کاهش مداوم ارزش دارایی‌های مورد استفاده در ایجاد جریان‌های نقدی (شرکت مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت باشد)	آیا شرکت با زیان‌های عملیاتی مداوم یا کاهش ارزش دارایی‌ها روبه‌رو است؟		
۷	به تعویق افتادن پرداخت سود سهام یا توقف در پرداخت آن	آیا شرکت نتوانسته به موقع سود سهام را پرداخت کند یا تصمیم به توقف آن گرفته است؟		
۸	ناتوانی در پرداخت بدهی‌ها در سررسید	آیا شرکت قادر به پرداخت بدهی‌های خود در سررسید نیست؟		
۹	ناتوانی در رعایت شرایط مقرر در قراردادهای تسهیلات مالی	آیا شرکت در عمل نتوانسته شرایط قراردادهای تسهیلات مالی خود را رعایت کند؟		
۱۰	تغییر در شرایط خرید کالا و خدمات از اعتباری به نقدی	آیا شرکت مجبور به پرداخت نقدی به جای شرایط اعتباری برای خرید کالا و خدمات شده است؟		
۱۱	ناتوانی در تأمین منابع مالی لازم برای تولید و عرضه محصول جدید یا سایر سرمایه‌گذاری‌های ضروری عملیاتی	آیا شرکت قادر به تأمین منابع مالی برای فعالیت‌های جدید یا ضروری جهت توسعه فناوری نیست؟		

۱۲	کفایت ذخایر بیمه‌ای (مختص شرکت های بیمه ای)	آیا موسسات بیمه ای دارای ذخایر مالی برای پوشش تعهدات کافی می باشد؟	
۱۳	ناتوانی در تأمین نقدینگی برای اجرای پروژه‌های در دست اجرا (مختص پیمانکاران)	آیا شرکت توانایی تأمین مالی پروژه‌های جاری را دارد؟	
۱۴	افزایش هزینه‌های اجرای پروژه نسبت به مبلغ اولیه قرارداد (مختص پیمانکاران)	آیا شرکت با افزایش هزینه‌های غیرقابل پیش‌بینی مواجه شده که سودآوری را کاهش دهد؟	
۱۵	تاخیر در پرداخت صورت‌وضعیت‌های پیمانکاری توسط کارفرما (مختص پیمانکاران)	آیا دریافت مطالبات شرکت با تأخیرهای طولانی روبه‌رو است که تداوم فعالیت را تهدید کند؟	
۱۶	محدودیت در دریافت ضمانت نامه بانکی (مختص پیمانکاران)	آیا شرکت با مشکل در تأمین ضمانت‌نامه‌های شرکت در مناقصات یا حسن انجام کار روبه‌رو است؟	
۱۷	کاهش ارزش شرکت در جذب سرمایه‌گذار جدید (مختص شرکت های فناوری و استارت‌آپ ها)	آیا جذب سرمایه در مراحل بعدی سخت‌تر شده است؟	

بخش ۲: ارزیابی عوامل عملیاتی

عملیات روزمره شرکت تأثیر مستقیمی بر تداوم فعالیت دارد. از دست دادن مدیران کلیدی، نارضایتی کارکنان، کاهش دسترسی به تجهیزات ضروری، یا رقابت شدید می‌تواند توانایی شرکت را در ادامه فعالیت‌هایش به خطر بیندازد. بررسی این عوامل می‌تواند به شناسایی مشکلات عملیاتی و تدوین راهکارهایی برای حفظ ثبات و پایداری شرکت کمک کند.

ردیف	نشانه های وضعیت شرکت	سوالات ارزیابی	عطف	جوابیه شرکت
۱۸	از دست دادن مدیران کلیدی بدون جایگزینی آنان و کمبود نیروی انسانی متخصص در پروژه‌ها	آیا شرکت در معرض از دست دادن مدیران کلیدی است و جایگزینی برای آن‌ها پیش‌بینی نشده است؟ آیا شرکت با مشکل در تأمین نیروهای کلیدی مانند مهندسان، تکنسین‌ها و پیمانکاران جزء روبه‌رو است؟		
۱۹	از دست دادن بازار، مشتریان اصلی، حق استفاده از مجوز یا امتیاز ساخت یا پروانه فعالیت	آیا شرکت با خطر از دست دادن بازار فروش محصولات، مشتریان کلیدی یا مجوزهای حیاتی روبه‌رو است و آیا میزان نارضایتی مشتریان افزایش یافته است؟		
۲۰	وابستگی بیش از حد به تعداد محدودی از مشتریان	آیا شرکت بخش بزرگی از درآمد خود را از چند مشتری محدود دریافت می‌کند؟		
۲۱	محدودیت در صادرات محصولات به دلیل تحریم های هدفمند	آیا شرکت بازارهای صادراتی خود را به علت تحریم های هدفمند از دست داده است؟		
۲۲	مشکلات کارگری	آیا شرکت با مشکلات کارگری مانند اعتصابات یا نارضایتی کارکنان مواجه است که تهدیدی برای عملیات روزمره ایجاد می‌کند؟		

۲۳	کمبود تجهیزات حساس	آیا شرکت با کمبود تجهیزات کلیدی برای عملیات خود مواجه است؟	
۲۴	ظهور رقبای جدید و بسیار موفق	آیا ظهور رقبای جدید تهدیدی برای سهم بازار و تداوم فعالیت شرکت به حساب می آید؟	
۲۵	قصد مدیریت برای انحلال یا توقف عملیات واحد تجاری	آیا نشانه هایی از قصد مدیریت برای انحلال یا توقف فعالیت های تجاری وجود دارد؟	
۲۶	اختلال در زنجیره تأمین و وابستگی به تأمین کنندگان محدود	آیا مشکلات تأمین مواد اولیه یا تجهیزات کلیدی وجود دارد و شرکت دارای تأمین کنندگان متنوع است که بتواند منابع خود را در شرایط اقتصادی متغیر تأمین کند؟	
۲۷	وابستگی به بودجه دولت (مختص شرکت های دولتی)	آیا کاهش بودجه دولتی بر فعالیت شرکت تأثیر گذاشته است؟	
۲۸	تغییرات سیاست ها و قوانین و مقررات دولت	آیا تغییرات در سیاست های کلان کشور و قوانین و مقررات (مانند مالیات، استانداردهای زیست محیطی و ...) در تأثیر منفی بر فعالیت شرکت داشته است؟	
۲۹	تأخیر در اجرای پروژه های کلیدی	آیا شرکت در اجرای پروژه های مهم خود با تأخیرهای غیرقابل کنترل مواجه شده است؟	

بخش ۳: ارزیابی ریسک های حقوقی و تعهدات احتمالی

مسائل حقوقی و تعهدات قراردادی می توانند تأثیر جدی بر توانایی شرکت در ادامه فعالیت داشته باشند. درگیری در دعاوی حقوقی بزرگ، فسخ قراردادهای کلیدی یا وجود تعهدات مالی پیش بینی نشده ممکن است به شرکت ضررهای هنگفتی وارد کند. این بخش برای شناسایی خطرات قانونی و قراردادی که می توانند بر وضعیت مالی و عملیاتی شرکت اثر بگذارند طراحی شده است.

ردیف	نشانه های وضعیت شرکت	سوالات ارزیابی	عطف	جوابیه شرکت
۳۰	افزایش دعاوی حقوقی سنگین	آیا شرکت درگیر دعاوی حقوقی است که می تواند تأثیر قابل توجهی بر وضعیت مالی و تداوم فعالیت شرکت داشته باشد؟ جزئیات پرونده های حقوقی بررسی شود		
۳۱	تغییرات و تعهدات لازم الاجرا در خصوص قراردادهای عمده با تأمین کنندگان	آیا قراردادهای مهم با تأمین کنندگان یا مشتریان در معرض خطر فسخ یا تغییر شرایط هستند؟		
۳۲	مشکلات ثبت اختراع و مالکیت فکری (مختص شرکت های فناوری و استارتاپ)	آیا شرکت درگیر دعاوی حقوقی مرتبط با کپی برداری یا نقض حقوق مالکیت فکری شده است؟		

بخش ۴: ارزیابی اقدامات مدیریتی و اصلاحی

مدیریت شرکت نقش مهمی در حفظ تداوم فعالیت دارد. برنامه‌های کاهش هزینه، افزایش درآمد، تجدید ساختار مالی و تأمین منابع مالی جدید، همگی می‌توانند به شرکت در مقابله با چالش‌های مالی و عملیاتی کمک کنند. این بخش بررسی می‌کند که آیا مدیریت شرکت استراتژی مشخصی برای حفظ و بهبود وضعیت کسب‌وکار دارد یا خیر.

ردیف	نشانه‌های وضعیت شرکت	سوالات ارزیابی	عطف	جوابیه شرکت
۳۳	بررسی برنامه‌های آتی مدیریت (در صورت وجود ریسک‌های تداوم فعالیت)	آیا مدیریت برنامه‌ای برای کاهش هزینه‌ها یا افزایش درآمد در شرایط بحرانی دارد؟ جزئیات برنامه‌های مدیریت برای مواجهه با بحران مالی و عملیاتی بررسی شود		
۳۴		آیا تغییرات ساختاری یا تجدید ساختار مالی به منظور تقویت تداوم فعالیت در نظر گرفته شده است؟		
۳۵		آیا اقدامات لازم برای تأمین منابع مالی از طریق استقراض، افزایش سرمایه یا نقد کردن دارایی‌ها در دستور کار قرار دارد؟		

بخش ۵: الزامات گزارشگری و نظرات حسابرسی

یکی از معیارهای مهم در ارزیابی تداوم فعالیت، بررسی گزارش‌های حسابرسی و افشای اطلاعات مرتبط در صورت‌های مالی است. اگر در گزارش‌های حسابرسی قبلی ابهامات یا هشدارهایی درباره تداوم فعالیت مطرح شده باشد، این موضوع باید به دقت بررسی شود. همچنین، شفافیت اطلاعات مالی و افشای صحیح مشکلات شرکت، برای درک بهتر وضعیت آن ضروری است.

ردیف	نشانه‌های وضعیت شرکت	سوالات ارزیابی	عطف	جوابیه شرکت
۱	گزارش‌های حسابرسی سنوات قبل در خصوص تداوم فعالیت	آیا در گزارش‌های مالی قبلی هشدار یا اظهارنظر مشروطی از سوی حسابرس مستقل درباره تداوم فعالیت وجود داشته است؟		
۲	عدم افشاء موارد ابهام در تداوم فعالیت توسط شرکت در صورت‌های مالی	آیا اطلاعات افشا شده در صورت‌های مالی، ارزیابی مناسبی از وضعیت شرکت ارائه می‌دهد؟		

نظر مدیران اجرایی و ارکان راهبری شرکت در خصوص تداوم فعالیت:

مدیریت شرکت پس از بررسی چک لیست فوق، نظر نهایی خود را در خصوص توانایی شرکت در تداوم فعالیت طی حداقل ۱۲ ماه آینده را به شرح ذیل اعلام می‌دارد:
نظر مدیریت: برای نمونه :

- ۱- شرکت در وضعیت مالی و عملیاتی مطلوبی قرار دارد و هیچ‌گونه نشانه‌ای مبنی بر تهدید جدی برای تداوم فعالیت مشاهده نمی‌شود.
- ۲- برخی عوامل ممکن است بر تداوم فعالیت تأثیر بگذارند، اما مدیریت برنامه‌های مشخصی برای کاهش اثرات آن‌ها دارد و انتظار می‌رود شرکت بتواند به فعالیت خود ادامه دهد.
- ۳- برخی مشکلات اساسی در تأمین مالی، سودآوری یا عملیات شرکت وجود دارد که ممکن است تداوم فعالیت را به خطر بیندازد و نیاز به اقدامات فوری دارد.

نام و امضا: تاریخ:

نظر حسابرس مستقل:

حسابرس مستقل پس از بررسی ارزیابی مدیریت و شواهد و مدارک مرتبط، نظر خود را در خصوص ارزیابی انجام شده و میزان کفایت آن را به شرح ذیل اعلام می‌کند:
نظر حسابرس: برای نمونه:

- ۱- بررسی‌ها نشان می‌دهد که هیچ تهدید جدی برای تداوم فعالیت شرکت مشاهده نشده و اطلاعات ارائه‌شده توسط مدیریت قابل اتکا است.
- ۲- اگرچه برخی عوامل ریسکی وجود دارد، اما مدیریت راهکارهای مؤثری برای رفع آن‌ها ارائه کرده و انتظار می‌رود شرکت به فعالیت خود ادامه دهد.
- ۳- شواهد نشان می‌دهد که مشکلات مالی و عملیاتی ممکن است تداوم فعالیت شرکت را به خطر بیندازد و اقدامات مدیریت ممکن است ناکافی باشد. این موضوع در گزارش حسابرسی به‌عنوان ابهام اساسی در تداوم فعالیت ذکر خواهد شد.

نام و امضا سرپرست: تاریخ:

